Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Päiväys/Datum
18.10.2022
Dnro/Dnr
TRAFICOM/495377/03.03.01/2022
Viite/Referens
U-jatkokirje (U 71/2021 vp)

U-jatkokirje (U 71/2021 vp): Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotusluonnoksesta komission asetukseksi tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta (valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttaminen)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta (jäljempänä myös *virasto* ja *Traficom*) kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston U-jatkokirjeestä (U 71/2021 vp) koskien komission ehdotusluonnosta valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muuttamisesta. Virasto lausui asiaa koskevasta U-kirjelmästä valiokunnalle 10.12.2021. Vuoden 2021 asetusluonnokseen nähden uudistuksia esitetään muun muassa laajakaistatukien osalta, joita virasto myöntää. Virasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Tuki laajakaistainfrastruktuureille ja runkoverkkoyhteyksille

Virasto kannattaa valtioneuvoston kirjelmän mukaisesti ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksia laajakaistatuen osalta, ja haluaa tuoda joitain huomioita esiin. Muutoksen vaikutukset kohdistuisivat erityisesti vuonna 2022 alkaneeseen laajakaistatukiohjelmaan.

Esityksessä tuen saajien olisi jatkossa luovutettava 10 vuoden ajan muille teleyrityksille käyttöoikeus tuettuun verkkoon nykyisen seitsemän vuoden sijaan. Tällä saattaa olla tuensaajiin liittyviä vaikutuksia. Luovutusvelvollisuuden pidentämisellä voidaan nähdä olevan positiivisia vaikutuksia eritoten tuotteita vuokraavien yritysten toimintaan, sillä se takaisi heille oikeuden pidempään vuokrajaksoon. Vastaavasti muutos sitoisi tuensaajayrityksen tarjoamaan vuokralle palveluita säännellyin hinnoin 10 vuoden ajan seitsemän vuoden sijaan. Mikäli luovutusvelvollisuutta pidennettäisiin kesken tukiohjelmakauden ja sitä alettaisiin soveltaa uusiin tuensaajiin vuoden 2023 aikana, kohdistuisi vuonna 2022 tukipäätöksen saaneisiin yrityksiin erilaiset velvollisuudet kuin vuonna 2023 tukipäätöksen saaneisiin. Traficom katsoo, että tuen ehtoja ei tulisi muuttaa kesken ohjelmakauden, koska silloin tuensaajia ei kohdeltaisi yhdenvertaisesti.

Ehdotukseen sisältyy kansallisille sääntelyviranomaisille tuleva uusi velvollisuus määritellä jäsenvaltion keskimääräinen valokuituliittymän kytkentämaksu. Kytkentämaksulla Traficom ymmärtää tarkoitettavan loppukäyttäjän maksamaa liittymismaksua kiinteistön kytkemisestä viestintäverkkoon. Valtiontuen avulla verkon rakennuttanut operaattori ei saisi periä loppukäyttäjältä tätä suurempaa kytkentämaksua. Traficom yhtyy valtioneuvoston kirjelmän näkemykseen, ettei

ennakolta määritettävä keskimääräinen kytkentämaksu ole kannatettava, eikä se myöskään ole loppukäyttäjien edun mukainen. Jatkokirjeessä jo esille tuotujen negatiivisten vaikutusten lisäksi viranomaisen määrittelemästä keskimääräisestä kytkentämaksusta saattaisi muodostua vallitseva hintataso tuen avulla rakennetuille valokuituyhteyksien kytkentämaksuille. Tällöin kytkentämaksut voisivat muodostua jopa korkeammiksi verrattuna nykytilaan. Suomen kaltaisessa monioperaattoriympäristössä kytkentämaksun hinta ei ole vakio ja sitä tarjotaan nykyisellään jopa ilmaiseksi.

Viranomaisen ennakolta määrittelemä kytkentämaksu voi saattaa valtiontuella verkon rakentaneen operaattorin huonompaan asemaan kuin vapailla markkinoilla toimivat rakentajat, koska se rajoittaa operaattorin hinnoitteluvapautta.

Ehdotuksesta on poistettu ryhmäpoikkeusasetuksessa nykyisin oleva vähimmäisnopeusvaade tuettavan verkon lähetysnopeudesta. Ehdotettu asetusmuutos mahdollistaisi nopeusvaatimustason muuttamisen myös kansallisesti. Ehdotus ei siis edellytä muutosta nykyiseen laajakaistatukiohjelmaan tai laajakaistatukilakiin. Traficom kannattaa valtioneuvoston kirjelmässä esille tuotua kantaa siitä, että kesken kansallisen tukiohjelmakauden ei ole perusteltua muuttaa nopeusvaatimustasoa. Ohjelmakauden aikana tapahtuvat muutokset aiheuttaisivat epätietoisuutta ja toimijoiden epätasa-arvoista kohtelua.

Ehdotukseen sisältyy uusi 52d artiklan tukimuoto verkkojen siirtokapasiteetin kehittämiseen ja aluerunkoyhteyksien parantamiseen, ilman että hankkeessa rakennetaan suoraan yhteyksiä tilaajille. Traficom kannattaa uutta tukimuotoa valtioneuvoston kirjelmän tavoin. Ehdotettu tukimuoto saattaisi mahdollistaa yhteyksien parantamisen alueilla, joilla markkinaehtoisesti ei tultaisi siirtokapasiteettia kehittämään.

Kirsi Karlamaa
Pääjohtaja

Tero Poutala
Lakimies

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 18.10.2022. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.